

УДК 378.147+614.253.4

І.В. Шлімкевич

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ У ВИКЛАДАННІ ПРЕДМЕТУ ПЕДІАТРІЯ

Проведено аналіз ефективності впровадження основних положень кредитно-модульної системи. Відмічено ряд позитивних і негативних моментів у навчанні на клінічних кафедрах за новою системою за результатами проведеного опитування викладачів кафедр педіатричного профілю та студентів IV курсу медичного факультету.

Ключові слова: кредитно-модульна система, студент, педіатрія.

Актуальним завданням сучасної медичної освіти є підвищення якості підготовки висококваліфікованих спеціалістів в аспекті майбутньої практичної діяльності [1, 2]. Це потребує модернізації освітньої діяльності.

Працівниками кафедри розроблено роботу програму з педіатрії для студентів IV курсу медичного факультету відповідно до «Навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціаліст” кваліфікації “лікар” у ВНЗ III–IV рівнів акредитації МОЗ України» на основі типової програми. Навчальна програма дисципліни педіатрія передбачає наступні основні форми організації учбового процесу: лекції, практичні заняття, консультації, самостійні заняття. Працівниками кафедри розроблений комплекс методичних рекомендацій для студентів з підготовки до теми заняття з вказівкою обов'язкової літератури, яким можна скористатися через мережу Інтернет на сайті університету.

Побудова практичного заняття викладачами здійснюється за наступною схемою: тестовий контроль початкового рівня знань студента протягом 10–15 хв, самостійна робота студента біля ліжка хворого 40–60 хв, обхід разом з викладачем оглянутих дітей 40–50 хв, контроль кінцевого рівня знань за допомогою опитування і вирішення ситуаційних задач за темою заняття протягом 40–60 хв. Вагома частка при викладанні дисципліни педіатрія на нашій кафедрі відводиться практичній роботі біля ліжка хворого, що включає збір анамнезу, огляд хворої дитини, складання плану обстеження, інтерпре-

тацію даних лабораторних і інструментальних досліджень, проведення диференціальної діагностики, встановлення клінічного діагнозу, визначення терапевтичної тактики, призначення лікувального харчування, надання екстреної медичної допомоги, ведення медичної документації.

Матеріал і методи. Оцінювання засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється під час підсумкового модульного контролю. Засобами контролю є тестові завдання, клінічні ситуаційні задачі, індивідуальне опитування. Оцінювання рівня знань студентів з дисципліни проводиться за бальною системою. Максимальна кількість балів при засвоєнні теми практичного заняття становить 6 балів, мінімальна позитивна оцінка – 3 бали. Оцінювання самостійної роботи студентів з підготовки до аудиторних практичних занять здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, дорівнює 120. Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, – 57 балів. Бали за індивідуальну роботу додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність. Студент може набрати за індивідуальну роботу максимум 6 балів. Кількість балів за написання історії хвороби – від 0 до 6 балів, за захист – теж від 0 до 6 балів.

Уся тематика практичних занять з педіатрії, що проводяться згідно з робочою про-

© І.В. Шлімкевич, 2015

грамою на IV курсі, охоплюється змістовим модулем № 1 на тему «Найбільш поширені соматичні захворювання у дітей». Важливим етапом оцінки рівня знань студента є підсумковий модульний контроль (ПМК), який включає контроль теоретичної підготовки студентів і оцінювання практичних навичок в конкретній клінічній ситуації. ПМК проводиться на останньому практичному занятті весняного семестру. Максимальний бал, який може отримати студент у результаті здачі ПМК, складає 80. Сума балів за модуль – 200.

З метою оцінки перших результатів щодо ефективності викладання й вивчення предмету в рамках нової системи навчання нами було проведено опитування викладачів, які працюють на кафедрах педіатричного профілю, та студентів IV курсу медичного факультету та медичного факультету за спеціальністю «Педіатрія». Всього в опитуванні приймали участь 25 викладачів і 260 студентів.

Результати та їх обговорення. Результати опитування показали, що перевагами кредитно-модульної системи навчання викладачі вважають: різноманітність форм аудиторної і самостійної роботи студентів – 21 (84,0 %), забезпечення підвищення мотивації студентів до навчання протягом усього періоду підготовки – 19 (76,0 %), збільшення можливості об'єктивізації оцінки (використання більш широкої шкали оцінювання знань студентів) – 15 (60,0 %), можливість виявлення і розвитку творчих здібностей у студентів – 11 (44,0 %), можливість перезарахування навчальних дисциплін в університетах країн європейського простору – 6 (24,0 %), збільшення ролі студентського самоврядування – 13 (52,0 %), можливість використання комп'ютерних технологій і Інтернет-ресурсів та формування інтерактивних мереж в навчанні – 24 (96,0 %).

Однак, на думку викладачів, кредитно-модульна система має ряд недоліків у викладанні педіатрії, а саме неготовність студентів до переходу від пасивних до активних форм навчання – 18 (72,0 %), значний об'єм учбового часу витрачається на оцінку знань студента, що приводить до збільшення зайнятості викладачів – 24 (96,0 %), зменшення часу роботи біля ліжка хворого в межах практичного заняття – 19 (76,0 %), відсутність у студентів бажання покращувати свої знання із-за концентрації уваги на кількості одержаних балів – 17 (68,0 %), зростання кількості

студентів, які працюють виключно для отримання необхідного мінімуму для допуску до модульного контролю – 16 (64,0 %), відсутня фактична можливість вільного вибору студентами предметів – 10 (40,0 %), відсутність єдиної уніфікованої бази тестових завдань – 12 (48,0 %), надто велика кількість студентів у клінічних групах – 24 (96,0 %).

Цікавими виявилися і результати опитування студентів. Так, всі опитані відповіли, що на IV курсі навчатися цікавіше (більше клінічних предметів – 230 (88,4 %), кращий стиль викладання – 110 (42,3 %), менше витрачається часу на підготовку до практичного заняття – 100 (38,4 %). Позитивними моментами навчання за Болонською системою студенти вважають наявність додаткової мотивації щодо підвищення рівня знань з предмету та покращення успішності шляхом перескладання отриманої незадовільної оцінки – 200 (76,9 %), можливість систематичного отримання індивідуальної фахової консультації з обраного предмету в позаурочний час – 178 (68,4 %), відсутність сесій – 240 (92,3 %), вища можливість самореалізації в рамках виконання індивідуальних творчих робіт – 114 (43,8 %), можливість вільного переміщення студентів у рамках європейського освітнього простору – 107 (41,1 %). Основними недоліками студенти вважають надмірне завантаження навчального процесу тестовим контролем на клінічних дисциплінах – 45 (17,3 %), недосконалість тестових завдань – 142 (54,6 %), зменшення тривалості роботи біля ліжка хворого в межах практичного заняття – 202 (77,6 %), зменшення можливості обговорення клінічних ситуацій в рамках практичного заняття – 149 (57,3 %), значний об'єм самостійної роботи – 102 (39,2 %), можливість довідатися про оцінку тільки в кінці семестру згідно з ранжувальною системою оцінювання, що значно збільшує серед них «боротьбу» за отриманий бал, а не за ґрунтовні знання – 178 (68,4 %). При цьому більшість студентів не бачать себе в майбутньому сімейними лікарями, тільки 22 (8,4 %) студенти медичного факультету хотіли б працювати педіатрами.

Висновки та пропозиції. Проведене опитування дозволяє стверджувати, що основними проблемними питаннями Болонської системи навчання на педіатричних кафедрах є те, що система навчання фактично перетворилася на систему контролю, яка має достатньо жорсткий характер, оскільки базу-

ється на 100%-вому відвідуванні занять та 100%-вому опитуванні. При цьому залишається значною питома вага використання тестів як системи опитування, що негативно

впливає на формування клінічного мислення, творчої уяви майбутніх лікарів та можливості моделювання тактики лікаря в конкретній клінічній ситуації.

Література

1. Завдання вищої медичної освіти в контексті реформування галузі / Р.О. Моїсеєнко, В.В. Вороненко, І.І. Фещенко та ін. // Ваше здоров'я. – 2011. – № 31. – С. 10–28.
2. Інтеграція навчального процесу – основа ефективності кредитно-модульної системи навчання / П.О. Неруш, О.Г. Родинський, О.В. Мозгунов та ін. // Медична освіта. – 2008. – № 4. – С. 16–17.
3. Медична освіта у світі та в Україні / Ю.В. Поляченко, В.Г. Передерій, О.П. Волосовець та ін. – К., 2005. – 383 с.
4. Москаленко В.Ф. Медична освіта України та болонський процес: реальність та шляхи приєднання до європейського освітнього і наукового простору / В. Ф. Москаленко // Журнал АМН України – 2005. – Т. 11, № 1. – С. 36–44.
5. Оптимізація навчального процесу у підготовці лікарів-інтернів-стоматологів. (Повідомлення 4) / С.В. Косенко, М.М. Рожко, З.Т. Костишин та ін. // Галицький лікарський вісник. – 2012. – Т. 19, № 1. – С. 117–118.
6. Суліма С. Невідкладні завдання системи вищої освіти на новому етапі Болонського процесу / С. Суліма // Вища шк. – 2010. – № 11. – С. 5–13.
7. Туркіна М.В. Сутність поняття самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів у психологічній та педагогічній літературі / М.В. Туркіна // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2011. – № 5 (216). – С. 110–114.

И.В. Шлимкевич

АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ ВНЕДРЕНИЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЙ СИСТЕМЫ В ПРЕПОДАВАНИИ ПРЕДМЕТА ПЕДИАТРИЯ

Проведен анализ эффективности внедрения основных положений кредитно-модульной системы. Отмечен ряд положительных и отрицательных моментов в обучении на клинических кафедрах по новой системе по результатам проведенного опроса преподавателей кафедр педиатрического профиля и студентов IV курса медицинского факультета.

Ключевые слова: кредитно-модульная система, студент, педиатрия.

I.V. Shlimkevych

ANALYSIS OF EFFICIENCY CREDIT SYSTEM IN THE TEACHING OF PEDIATRICS

The analysis of the effectiveness of implementation of the credit-modular system. It was noted several positive and negative aspects of learning in clinical departments under the new system based on the results of the survey departments of pediatric faculty profile and fourth year students of the medical faculty.

Key words: credit modular system, student, pediatrics.

Поступила 02.02.15